

השיעור השבועי

של מורינו ראש הישיבה

הנאון רבי מרדכי עטייה שליט"א

בענין

בנין חכמה ובינה דנוק' בשלימות

תוכן הענינים

- א..... מתחיל אחר י"ג שנים
- ב ביאור כוונת בנין חכמה ובינה דנוק' בתיבת טובים.....
- ב/ בחינות חסדים המתפשטים בז"א.....
- ג התפשטות הארת ענפי החסדים וענפי החסדים.....
- ה החסדים שמגדילים את חכמה ובינה דנוק' בטובים הם מהארת הענפים.....
- ו המשכה נוספת של חסדי הוד לחכמה ובינה דרחל בקונה הכל.....
- ז האם חסדי נצח והוד נמשכו רק לחכמה ובינה דנוק' או לחח"ץ בג"ה דנוק'.....
- ט בתיבת קונה הכל, נתקנו חכמה ובינה דנוק' בשלימותם.....
- יא המשכת חסדי נצח הוד לנצח הוד דז"א רק אחרי המשכת ל"מ דאבא.....

בנין חכמה ובינה דנוק' בשלימות

בנין הנוק' מתחיל אחר י"ג שנים

בעץ חיים שער ל"ד פ"ד [ח"ב דף מ"ח ע"ב] ד"ה בחינה ד', כתב הרב וז"ל: כי אין האשה נתקנת עד אחר גמר תיקון האדם, וכמ"ש לא טוב היות האדם לבדו, כי אחר גמר תיקון האדם והיתה חוה עדין בסוד צלע לבד, אז תיקנה ועשאה עזר כנגדו שלימה.

כי כן אנו רואים בחוש הראות, שלעולם האיש גדול בשנים מהאשה, ונמצא כי אחר שנכנסו מוחין דז"א והגדיל, אז מאירין מוחין אלו בנקבה ונגדלת גם היא.

וכמו שאין הז"א גדל עד שיגמרו כל המוחין לכנוס בו והוא עד תשלום י"ג שנים ויום אחד, כן הנוק' אינה נגדלת עד שיגמרו כל המוחין לכנוס בה, והוא עד תשלום י"ב שנים ויום אחד ואז תקרא נערה.

מבואר מדברי הרב, שרק אחר גמר תיקון ז"א שהוא עד היותו בן י"ג שנים ויום א', אז התחיל להיות תיקון בנין הנוק'. והנה ב"ג שנה ויום אחד נגמרו להיכנס בז"א כל המוחין שמצד אמא ושמצד אבא, ואז ניתן כתר בראשו, וכמ"ש הרב בע"ח שער כ"ה פ"ג. כמסודר בסידור הרש"ש [ח"ב דף ס"ו ע"ב] תוך תיבת קונה הכל, ששם מסתיימים להכנס בז"א המוחין שמצד אבא, ובדף ס"ז אמצע ע"ב אז נמשך בז"א הכתר. וצריך להיות שתחילת בניית הנוק', יעשה רק מכאן והלאה.

ומעתה יש להקשות, שבסידור כבר בתיבת טובים [דף ס"ד ע"ב] מתחילים לתקן בנין פרצוף הנוק' ונעשה שם תיקון לחכמה ובינה דנוק'. ולכאורה לפי המבואר לעיל אין להתחיל בתיקון הנוק' עד אשר יכנסו כל המוחין בז"א וימשך גם הכתר בראשו. וא"כ היה צריך להיות שבנין הנוק' בתפלה, יתחיל רק מאמצע תיבת קונה הכל לאחר שנמשך הכתר בראש ז"א [בדף ס"ד ע"ב].

וקושיה זו היא קושייתו של הרב באתי לגני [ח"ב על שער ל"ד פ"ו דף קפ"ד סוף ע"ב] וז"ל: ועוד קשה שלפי סוף פ"ד הנ"ל, צריך שתיקון הנוק' יתחיל אחר גמר תיקון ז"א ב"ג שנים ויום אחד, שהוא אחר כפל החסדים והגדלת כל הי"ס שלו עם הכתר, שהוא הסדר הנזכר בקונה הכל. ואיך לפי הסידור תיקון והגדלת החכמה ובינה שלה הוא כבר בתיבת טובים, קודם קונה הכל.

ביאור כוונת בנין חכמה ובינה דנוק' בתיבת טובים

והנה כדי ליישב קושיה זו, נחזור תחלה לכוונת בנין חכמה ובינה דנוק' שבתיבת טובים. בנין חכמה דרחל נרמז באותיות ב"ח ובנין בינה דרחל נרמז באותיות ג"ז. והיינו שבחכמה דרחל יש בה נקודה שורשית שהיא מלכות דחכמה [כפי שהארכנו בזה במקום אחר] ועוד הארת פרק תחתון דמוח נצח דאמא, המלוכש בפרק עליון דנצח דז"א וב' בחינות אלו נרמזו בב' דב"ח, והח' דב"ח היא רמז לחסד דנצח המגדיל בחכמה זו עוד ח' כדי שיהיה י"ס בחכמה דרחל.

וכן בבינה דרחל יש בה נקודה שורשית שהיא בחינת מלכות דבינה דרחל ועוד הארת פרק תחתון דמוח הוד דאמא המלוכש בפרק עליון דהוד דז"א, ועוד לבוש הוד דאמא שבהוד דז"א, הרי ג' בחינות שנרמזו בג' דג"ז, והז' דג"ז הוא רמז לחסד דהוד המגדיל בבינה זו עוד ז' ספירות כדי שיהיה י"ס בבינה דרחל.

ויש להבין לאיזה בחינה שייכים חסדי נצח וחסד והוד המגדילים את החכמה ובינה דרחל. שהנה לקמן נבאר שיש ב' בחינות של חסדים המתפשטים בז"א האחת נקראת הארת ענפי החסדים, והאחת ענפי החסדים עצמם, ויש לידע ממה נגדל חכמה ובינה דנוק' בטובים, האם מבחינת הארת ענפי החסדים או מענפי החסדים עצמם.

ב' בחינות חסדים המתפשטים בז"א

הנה כבר נודע שבז"א התפשטו ה' חסדים בחג"ת נצח הוד שלו, בתיבת הגדול [דף ס"ב ריש ע"ב בצד שמאל], התפשט חסד שבחסד, בחסד שבז"א. ובתיבת הגיבור [דף ס"ב אמצע ע"ב צד שמאל], נמשך חסד דגבורה, לגבורה דז"א. ובתיבת והנורא [דף ס"ג ע"א], נמשך חסד שבתפארת לתפארת דז"א. ובתיבת חסדים [דף ס"ד ע"ב], נמשכו חסדי נצח והוד, לנצח הוד דז"א. ובתיבת קונה הכל [דף ס"ז ע"א שורה ה'], נמשך כללות ה' חסדים דדעת התחתון, ליסוד דז"א. וזו הכוונה מסודרת אח"כ [בשורה ט'] כללות ה' חסדים הנמשכים ליסוד דז"א, שכליו מצויירים שם באמצע העמוד.

למדנו שבתיבות אלו התפשטו חסדי חג"ת נה"י בחג"ת נה"י דז"א.

וא"כ יש להבין למה בתיבת קונה הכל [סידור דף ס"ז ע"א שורה ה'] כתב, ולהוציא הב' שלישי תפארת ונצח והוד דחסדים דז"א, מיסוד דאמא. הרי כבר נמשכו חסדי תפארת ונצח הוד למקומם בז"א, בתיבות והנורא חסדים וכנז'.

התפשטות הארת ענפי החסדים וענפי החסדים

וליישב קושיה זו נפתח בדברי השד"ה באיפה שלימה [דף ל"ה ע"ג אות א', ועיקר דבריו נסובו על קושיה אחרת שיש בענין התפשטות

החסדים] וז"ל: והואיל ואתא לידן נבאר התפשטות החסדים, באיזה זמן מתפשטים בחג"ת נצח הוד דז"א, כי בנהר שלום [דף כ"ח סוף ע"א ד"ה בענין] ובסידור בתיבת קונה הכל משמע שאין מתפשטין [החסדים בז"א] אלא אחר גמר כניסת מוחין דאבא. ובשער כ"ה פ"ג [ע"ה ח"ב דף ח' ע"ב] וכו' משמע, שמתפשטים החסדים בז"א קודם בא מוחין דאבא, והוא הפך מקומות הנ"ל.

וכוונת קושית השד"ה היא, האם התפשטות החסדים בז"א היא רק אחר גמר כניסת מוחין דאבא בקונה הכל, או שהתפשטות החסדים בז"א היא תוך כדי כניסת המוחין דאמא, והיינו שכאשר מתפשטין המוחין דחג"ת נה"י דאמא בחג"ת נה"י דז"א, בתיבות הגדול הגיבור והנורא [שהוא אחר כניסת נה"י דאבא באלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, קודם כניסת חג"ת דאבא בתיבת גומל] מתפשטים עמם החסדים.

וכתב השד"ה ליישב, עפ"י מ"ש מהרח"ו בע"ה שער כ"ג פ"ו [ח"א דף ק"ח ע"א] וז"ל: איך יש שורשים וענפים והארת הענפים. וכתב שם [מהרח"ו], ובזה לא יחלקו שני הדרושים יחד, עכ"ל.

ועפ"יז כתב השד"ה שמה שסידר הרש"ש ז"ל בהגדול הגיבור והנורא וכן בחסדים התפשטות החסדים בחג"ת ונצח הוד דז"א, הוא הארת הענפים¹.

¹ וגם המשכת כללות ה' חסדים דדעת התחתון ליסוד דז"א כמ"ש בסידור בתיבת קונה הכל [דף ס"ז ע"א], גם זה מבחינת הארת הענפים. וכמ"ש הרב באתי לגני [ח"א דף פ"ו סוף ע"ב ד"ה ס"ז ע"א], וז"ל: נראה פשוט שזה המשך כוונת התפשטות החסדים, החג"ת בהגדול הגיבור והנורא, והנצח והוד בחסדים טובים. וכאן [בקונה הכל] התכללותם ביסוד [וכל אלו הכוונות הם מבחינת הארת הענפים וכנ"ל]. ומ"ש בסידור ס"ז ע"א ולהוציא הב"ש ת"ת מיסוד דאימא הוא התחלת התפשטות ענפי החסדים, ופשוט עכ"ל.

ובמקום אחר הרחבנו לבאר, כוונת השד"ה שבתיבות הגדול הגיבור והנורא חסדים יש ב' בחינות של התפשטות הארת ענפים בחג"ת נצח והוד דז"א, האחד מכח מה שכבר התפשטו הארת הענפים בצלם קודם כניסתם בז"א, וכאשר מתפשטים מוחין

אבל הענפים עצמם אינם מתפשטים כי אם אחר גמר כניסת הצ' צלם דאבא, וזהו שכתב הרש"ש בתיבת קונה הכל [דף ס"ז ע"א] אחר כניסת כל צ' צלם דאבא בתוך הז"א, שאז יוצאים החסדים מיסוד דאמא. נמצינו למדים שהארת הענפים מתפשטת בז"א תוך כדי כניסת מוחין דאמא בתיבות הגדול הגיבור והנורא, והענפים עצמם מתפשטים בז"א אחר כניסת כל הצ' צלם דאבא.

החסדים שמגדילים את חכמה ובינה דנוק' בטובים הם מהארת הענפים

ומעתה שזכינו להבין שיש שני סוגי התפשטות חסדים בברכת אבות, אחת בתיבות הגדול הגיבור והנורא חסדים, והאחת שמתחילה להתפשט רק בקונה הכל. נבין שחסדי נצח והוד המגדילים את החכמה ובינה דנוק' בתיבת טובים, הם מבחינת הארת הענפים שהגיעו בתיבת חסדים לנצח והוד דז"א, ומהם נמשכת הארה לחכמה ובינה דנוק' להגדילה.

וכן כתב הרב באתי לגני [ח"א דף פ"ט ע"א], וז"ל: ומה שמקבלת רחל הארת חסדי נצח והוד בטובים, הם ממה שבאו לז"א בתיבת חסדים והם רק הארת הענפים.

דאמא בז"א בהגדול הגיבור והנורא, מתפשטים עמם החסדים וכוונה זו לא נזכרה בסידור, ומלבד זה יש עוד התפשטות של הארת הענפים, בהגדול הגיבור והנורא חסדים, והם יוצאים עתה מיסוד דאמא לחג"ת [והם נמשכים דרך מחיצות יסוד דאימא] ונצח והוד נמשכים בגילוי נצח הוד דז"א. ובאלו החסדים הוא שמכוונים בסידור בהגדול הגיבור והנורא חסדים וכנ"ל.

המישכה נוספת של חסדי נצח הוד לחכמה ובינה דרחל בקונה הכל

והנה מלבד מה שנמשכים חסדי נצח הוד לחכמה ובינה דרחל בתיבת טובים, עוד מצינו בסידור בתיבת קונה הכל [דף ס"ט ע"א], שנמשכים חסדי נצח והוד לחכמה ובינה דרחל.

ונרחיב קצת בכוונה זו, הנה בסידור [דף ס"ז ע"א שורה ה'], כתב וז"ל: ולהוציא הב' שלישי תפארת ונצח הוד דחסדים מיסוד דאמא וכו', ולהמשיכם ביסוד דז"א. וכוונה זו נסדרה בסידור בדף ס"ז ע"א בצד שמאל, ושם רואים ו"ה בניקוד חולם, ומתחתיו הוי"ה בחיריק והוי"ה בקובץ, שהם חסדי ב"ש ת"ת ונצח הוד, הנמשכים ליסוד דז"א. [ואח"כ נמשכים ליסוד דז"א ה"ג הפוכות, כמסודר שם בסידור באמצע העמוד, ואותם ב"ש ת"ת ונצח הוד דחסדים ממתיקים לאלו החמשה גבורות]. ובדף ס"ז ריש ע"ב שורה ראשונה כתוב, להעלות אור החוזר דחסדי ב"ש ת"ת ונצח הוד דחסדים הנז' [שהם חסדי ב"ש ונצח הוד] מיסוד דז"א [והם עולים ליסוד דאמא שבחזה דז"א לבוקעו ולגלות מתוכו חסדי חסד וגבורה וש"ע דת"ת].

ובדף ס"ט ריש ע"א [שורה ראשונה] כתוב, לחזור ולהוריד הכפל שהוא אור חוזר דחסדים דנצח הוד הנז' שעלו ליסודות דישסו"ת [דתיבונה], להורידם לנצח והוד דז"א.

ומסודר שם מימין חסד דנצח הנמשך לג' כלי נצח דז"א, ומצד שמאל חסד דהוד הנמשך לג' כלי הוד דז"א. ואח"כ [בשורה שביעית] כתב להמשיך ג' שלישים דאור חוזר דחסד דנצח, לחכמה דנוק'. וג' שלישים דאור חוזר דחסד דהוד, לבינה דנוק'. וזהו שמסודר שם [בשורה תשיעית] מצד ימין חסד דנצח לג' כלי חכמה דנוק', ומצד שמאל חסד דהוד לג' כלי בינה דנוק'.

ולכאורה צ"ב מה ענינה של המשכה נוספת זו שנמשכים עתה חסדי נצח והוד לחכמה ובינה דנוק', הרי כבר נבנו חכמה ובינה דנוק' לעיל בתיבת טובים [סידור דף ס"ה ע"א] ע"י הארת חסדי נצח והוד ומה הצורך עתה בקונה הכל לחזור ולהמשיך חסדי נצח והוד לחכמה ובינה דנוק'.

האם חסדי נצח והוד נמשכו רק לחכמה ובינה דנוק' או לתח"ן בג"ה דנוק'

והנה מקור כוונה זו להמשיך חסדי נצח והוד לחכמה ובינה דנוק', המוזכרת כאן בסידור בקונה הכל, הוא ממ"ש הרב באוצרות חיים שער תיקון הנוק' [דף מ"ה ע"א], שם מבאר הרב בתחילה היאך נתקן תח"ן דנוק'. ומבאר הרב שהוא מהארת לבוש פרק תחתון דנצח דאמא, שבתוכו פ"ת דמות חכמה דז"א, המלובשים בנצח דז"א. וכן מבחינת חסד מחמשה חסדים המתפשטים, אשר אחד מהם מתפשט בנצח דז"א כנו"ל, גם הוא להיותו מגולה הספיק חציו להאיר בנצח דז"א וחציו להאיר בכל קו ימין דרחל. וכן בג"ה דנוק', נבנית מהארת לבוש פ"ת דהוד דאימא שבתוכו פ"ת דמות בינה דז"א וכן מבחינת חסד של הה' חסדים המגיע לחלק ההוד דז"א להיותו מגולה הספיק חציו להוד דז"א וחציו לקו שמאלי דרחל.

והנה כוונה זו, נסדרה בסידור הרש"ש [דף ס"ט ע"א], שבהתחלה ג' שלישים של חסדי נצח והוד נמשכים לחכמה ובינה דנוק', ואח"כ [בשורה ח'] כתוב, ומשם [מחכמה ובינה דנוק'], להמשיך הארת ב' שלישים תחתונים שבהם [שבחסד שבחכמה], לחסד ונצח [דנוק']. ומהחסד שבבינה] לגבורה והוד דנוק'.

וזהו כמ"ש כאן באוצרות חיים שחסד דנצח נמשך לכל קו תח"ן דנוק', וחסד דהוד לכל קו בג"ה דנוק'.

ובאיפה שלימה שם אות ו', הביא מכמה מקומות בדברי הרב שחסדי נצח והוד נמשכו לכל קו חח"ן בג"ה דנוק'. אמנם בשער כ"ה שער דרושי הצלם פ"ו [ח"ב דף י"ב סע"ג] כתב הרב אחרת וז"ל; וחסד דנצח נכפל לששה שלישים. ג' לעצמו [לנצח דז"א], וג' לחכמה דנוק' דז"א וכו', וכן כתב בשער המצוות פרשת תרומה. ומבואר מזה שחסדי נצח והוד לא נמשכו בכל קו חח"ן ובג"ה דנוק', אלא רק בחכמה ובינה שלה.

וכתב השד"ה ליישב, עפ"י מ"ש בסידור [דף ס"ט ע"א שורה ז' ח' וז"ל: להמשיך ג' שלישים דאור חוזר דחסד דנצח, לחכמה דנוק'. וג' שלישים דאור חוזר דחסד דהוד, לבינה דנוק'. ומשם להמשיך הארת הב' שלישים תחתונים שבהם לחסד נצח וגבורה הוד דנוק', עכ"ל.

וא"כ מ"ש הרב ז"ל בשער דרושי הצלם ובשער המצוות שהמשכת חסד דנצח, היא לחכמה דנוק', הוא כי העיקר עצמות כל הג' שלישים דחסד [דנצח] נמשך לחכמה דנוק'. ומ"ש בפירקין דחצי חסד דנצח דז"א להאיר בכל קו ימין, הוא על הארת שני פרקי תחתונים דחסד [דנצח] שצריך להמשיך לחסד ונצח דנוק'.

ומעתה מבאר השד"ה, וזה שאמר [באוצרות חיים שער תיקון הנוק' ובכ"מ] להאיר בכל קו ימין של רחל, [כוונתו] לומר שבב' פרקין תחתונים של רחל [דהיינו בחסד ונצח שלה] לא יש אם הארה.

ומ"ש בשער המצוות [ש]בגופא דנוק' לא יש חסדים [והינו שחסדי נצח הוד מגיעים רק לראשה לחכמה ובינה שלה ולא לגופה דהינו לחסד נצח וגבורה הוד שלה], הארת החסדים [שבגופא], לא קחשיב לפי שאינה עולה בשם.

למדנו שבתביבת קונה הכל, נמשכים עצמות או"ח דחסדי נצח הוד, לחכמה ובינה דרחל. ומעתה נשוב לשאלתינו לעיל, מה ענין המשכה זו אחר שכבר המשכנו חסדי נצח הוד לחכמה ובינה דרחל בתביבת טובים.

בתיבת קונה הכל, נתקנו חכמה ובינה דנוק' בשלימותם

הנה בשער הכוונות דף ל"ב ע"ב [שורה המתחילה יעקב] כתב הרב וז"ל; ואות כ' של הכל יכוין בה אל רחל, כי הנה עתה לוקחת ב' מוחין חו"ב בשלימותם, משא"כ במלת גומל חסדים טובים כנ"ל.

לפי כי עתה שנגמר אבא להיכנס, נמצא כי עתה המוחין שלה הם בשלימותם.

כוונת הרב שאף על פי שלעיל בשעה"כ [דף ל"א אמצע ע"ד], כתב הרב וז"ל: ע"י ג' תחתונות [נה"י] דאבא העומדים בחג"ת דז"א הם מאירים, ויש כח בנה"י דאמא אשר כבר הם במקומם למטה [בנה"י דז"א], ויוצאים להאיר ולעשות ב' מוחין [חכמה ובינה] הנקרא טובים אל רחל.

ומבואר שכבר בתיבת טובים, נתקנו חכמה ובינה דרחל. ומ"מ כותב הרב בכוונת קונה הכל, שעתה לוקחת ב' מוחין בשלימותם, משא"כ במילת גומל חסדים טובים, ששם לא נתקנו חכמה ובינה שלה בשלימותם.

והדבר צריך ביאור מה היה החסרון בתיקון חכמה ובינה דנוק' הנעשה בתיבת טובים, שלכן לא נגמרו המוחין שלה להתקן בשלימותם, ואילו עתה במילת קונה הכל נתקנו בשלימותם. והרב בשעה"כ [דף ל"ב אמצע ע"ב] מבאר למה בתיבת קונה הכל, התיקון דחכמה ובינה דנוק' הוא בשלימותם, לפי כי עתה שנגמר אבא להיכנס, נמצא כי עתה המוחין שלה הם בשלימותם. וצ"ב מדוע נתלה תיקון חכמה ובינה דנוק' בשלימות, בגמר כניסת המוחין דאבא.

והנה בבאתי לגני [ח"ב דף קפו ע"א על שער ל"ד ספ"ו], מבאר עפ"י הנ"ל, שיש חילוק בין החסדים שנמשכו בחכמה ובינה דנוק' במילת טובים, לחסדים שנמשכו לחכמה ובינה דנוק' במילת קונה הכל, שאותם

שנמשכו בטובים הם בחינת או"ח של הארת ענפי החסדים, ואילו בקונה הכל מקבלת או"ח של ענפי החסדים עצמם.

ועל פי זה כותב הרב באתי לגני שם וז"ל: לעניות דעתי נראה שזהו מ"ש רז"ל בשעה"כ בסוף כוונת קונה הכל (דף ל"ב אמצע ע"ב) וז"ל: ואות כ' של הכל תכוון בה אל רחל, כי הנה עתה לוקחת ב' מוחין בשלימותם וכו'. לקוצר דעתי השלמות הזו למוחין שלה הוא, שמקבלים עתה [חכמה ובינה שלה] כפל ב' חסדים עצמם מה שאין כן בטובים ששם קיבלה רק הארתם.

ומה שתלה זה באבא [כמ"ש בשעה"כ וז"ל: כי עתה שנגמר אבא להיכנס, נמצא כי עתה המוחין שלה הם בשלימותם], היות ולא יוצאים [ענפי] החסדים מיסוד שבחזה דז"א אלא אחר גמר כניסת מוחין דאבא, [וכמ"ש לעיל עפ"י האיפה שלמה דף ל"ה ע"ג אות א].

ועתה מובן היטב, דמה שבנינו חכמה ובינה דנוק' בתיבת טובים, אינו בניין שלם כיוון שלא נבנו אלא מהארת החסדים, שהרי לא נתגלו ענפי החסדים עד שלא יגמרו להיכנס כל המוחין שמצד אבא בתיבת קונה הכל [סידור דף ס"ו ע"א] ונתפשטו בז"א ענפי החסדים עצמם [סידור דף ס"ז ע"א – ס"ט ע"א וכנ"ל באורך] וממילא רק עתה ימשכו הארת ענפי החסדים בחכמה ובינה דרחל, [כמ"ש בסידור דף ס"ח ע"א] ועל ידם יעשה התיקון בשלימות.

ועפ"י זה כתב הרב באתי לגני [שם ח"ב דף קפה סע"א] לישב מה שהקשנו בתחילה דהיאך נעשה תיקון חכמה ובינה דנוק' כבר בתיבת טובים, שהוא קודם גמר כניסת כל המוחין דז"א, והרי כתב הרב בע"ח שער ל"ד פ"ד [דף מ"ח ע"ד] ד"ה בחינה ד', שאין הנוק' נתקנת אלא עד שיגמרו כל המוחין בז"א ב"ג שנה ויום א', נמצא אם כן שצריך להמתין עד שימשך כתר דז"א בתיבת קונה הכל [סידור דף ס"ז ע"ב], ורק אח"כ נתחיל לתקן בנין הנוק'.

ולפי הנ"ל א"ש, דאמת הוא שלא נתקנו לגמרי חכמה ובינה דנוק' אלא רק עד שיגמרו להיכנס כל המוחין בז"א וימשך הכתר בראשו. ומה

שנתקנו חכמה ובינה דנוק' בתיבת טובים, אינו אלא תחילת תיקונם לבד, וזה היה אפשר להתחיל תיקונם עוד קודם גמר כניסת המוחין בז"א. אמנם עיקר גמר תיקונם יהיה רק אחר כניסת המוחין בז"א וכמ"ש בסידור דף ס"ט ע"א.

אלא שעדין יש למצוא מקור נאמן לדברי הרב באתי לגני, שתלה את בנין חכמה ובינה דנוק' בשלימותם הנזכר בשער הכוונות, בלקיחת ענפי החסדים הנצח הוד בקונה הכל. שהרי בשעה"כ נזכר שבתיבת קונה הכל לוקחת הנוק' ב' מוחין בשלימותם, אך לא נזכר בשלימות זו היא מחמת לקיחת או"ח של ענפי החסדים דנ"ה עצמם.

ומאידך באוצרות חיים [דף מ"ה ע"א] שהזכיר הרב שלוקחת הנוק' חסדי נ"ה, לא הזכיר שדבר זה נעשה דוקא בקונה הכל. ואף שבאיפה שלימה שם מקשר את דברי הרב באוצרות חיים למה שכתב בסידור בכוונת קונה הכל [דף ס"ט ע"א], מ"מ לא הזכיר שם השד"ה שע"י שימשכו חסדי נ"ה לחכמה ובינה דנוק' יתקנו חכמה ובינה דנוק' בשלימותם.

ונראה שמקור לדברי הרב באתי לגני יש להביא מדברי הרש"ש, עפ"י מה שביאר בו השד"ה וכדלקמן.

המשכת חסדי נצח הוד לנצח הוד דז"א רק אחרי המשכת ל"מ דאבא

הנה יש להבין את סדר הכוונות שבתיבת קונה הכל, שהרי כבר ביארנו שבסידור [דף ס"ז ע"א] נמשכו ב"ש ת"ת ונצח הוד מיסוד דאמא ליסוד דז"א. ואח"כ [בעמ' ב] עלו חסדי ב"ש ת"ת ונצח הוד מיסוד דז"א לבקוע יסוד דאמא שבחזה דז"א וכנ"ל. והנה ירידת חסדי נצח הוד למקומם בנצח הוד דז"א, לא נעשה אלא בדף ס"ט ע"א. ובין דף ס"ז ע"ב ששם בקעו חסדי נצח הוד את יסוד דאמא, עד דף ס"ט ע"א ששם יורדים

חסדי נצח הוד בנצח הוד דז"א, מכוונים בהמשכת ל"מ דצלם די"ש"ס [אבא] ותבונה [אמא]. וצריך ביאור מדוע בין כוונת המשכת חסדי נצח הוד שעלו לבקוע את יסוד דאמא שבחזה דז"א, לבין ירידתם לנצח הוד דז"א, הפסיק בכוונת המשכת ל"מ ומדוע שלא נכוין מיד אחר עליית חסדי נצח הוד לבקוע את יסוד דאימא, להורידם לנצח הוד דז"א ואח"כ נכוין בהמשכת הל"מ.

והנה באיפה שלימה [דף ל"ו ע"ב אות ב'] הביא מדברי הרש"ש בנה"ש [דף כ"ח סע"א ד"ה בענין] שאי אפשר להמשיך כפל שני חסדים דנצח והוד לחכמה ובינה דנוק', כי אם אחר ירידתם [של חסדי נצח הוד] וחזרתם למקומם [בנצח הוד דז"א], שהוא אחר ירידת והמשכת ב' צלמי הל"מ בקונה הכל.

ומפורש בדברי הרש"ש שא"א להמשיך לחכמה ובינה דרחל את חסדי נצח הוד אא"כ ימשכו תחילה מקיפי ל"מ.

ובהשמטות לאיפה שלמה שבסוף ספר אוצרות חיים, כתב השד"ה וז"ל: נ"ב יצא לו זה [שלא ימשכו חסדי נצח הוד לחכמה ובינה דנוק' רק אחר המשכת מקיפי ל"מ] ממה שכתב בשעה"כ דרוש ב' מתיבת קונה הכל [דף ל"ב ע"ב] וז"ל: כי עתה נגמר אבא להיכנס, נמצא כי עתה המוחין שלה בשלימותם, וסבירא ליה להרש"ש ז"ל נגמר אבא להיכנס, ר"ל על גם ל"מ דאבא.

וכוונת דבריו דלעיל ביארנו עפ"י דברי האש"ל [דף ל"ה ע"ג אות א] שאי אפשר לענפי החסדים להתפשט בז"א אלא עד שיגמרו כל המוחין דאבא להיכנס.

ובפשטות היה אפשר להבין שמיד אחר שנגמרו מוחין דאבא להיכנס [סידור דף ס"ו ע"ב] ונתגלו ענפי החסדים דנצח הוד [כמ"ש בסידור דף ס"ז ע"ב] יכולים ענפי החסדים דנצח הוד להתפשט בנצח הוד דז"א ומשם לחכמה ובינה דנוק'.

אך ברש"ש מבואר שאי אפשר לחסדים דנצח הוד להגיע לנצח הוד דז"א ומשם לחכמה ובינה דנוק' אלא א"כ ימשכו גם צלמי ל"מ דאבא. ומקורו של הרש"ש ביאר השד"ה הוא ממה שכתב הרב בשעה"כ [דף ל"ב ע"ב] וז"ל: כי עתה נגמר אבא להיכנס, וס"ל לרש"ש דכונת הרב בשעה"כ שנגמר אבא להיכנס לגמרי והיינו שכבר באו גם מקיפי ל"מ דאבא ורק אח"כ יוכלו ענפי החסדים דנצח הוד להינתן בראשה דנוק', ולכן השתהה כוונת ירידת ענפי החסדים דנצח הוד לנצח הוד דז"א ומשם לחכמה ובינה דנוק' עד אחר הבאת מקיפי ל"מ דאבא.

ומפורש א"כ שהרש"ש ס"ל [עפ"י מה שביאר בו השד"ה] דמ"ש בשעה"כ [דף ל"ב ע"ב] "כי הנה עתה לוקחת [הנוק'] ב' מוחין בשלימותם וכו' לפי כי עתה נגמרו המוחין דאבא להיכנס", הכונה על ענפי החסדים דנצח הוד שמתפשטים בנצח הוד דז"א ומשם לחכמה ובינה דנוק'. שהם המתינו עד שיגמר אבא להיכנס והיינו שיכנסו אף ל"מ דאבא ורק אח"כ יוכלו חסדי הנ"ה להתפשט בנ"ה דז"א ומשם לחכמה ובינה דנוק'. ועל אלו החסדים כותב הרב בשעה"כ כי הנה עתה לוקחת [הנוק'] ב' מוחין בשלימותם. וזהו כמ"ש הרב באתי לגני שע"י שלוקחת הנוק' ענפי החסדים דנ"ה נשלמים המוחין דחכמה ובינה דנוק' להתקן בשלימות.